

Ek_A1

Üniversitesi	: İstanbul Teknik Üniversitesi
Enstitüsü	: Bilişim
Anabilim Dah	: Hesaplamalı Bilim ve Mühendislik
Programı	: Hesaplamalı Bilim ve Mühendislik
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Metin DEMİRALP
Tez Türü ve Tarihi	: Doktora – Kasım 2014

ÖZET

NİCEM DİZGELERİNİN BEKLENEN DEĞER DEVİNİMİNDE OLASILIK EVRİM YAKLAŞIMI VE UZBİLİMCİL SENDELENİM AÇILIMLARI KURAMI

Muzaffer AYVAZ

Bu doktora tez çalışmasında, “Schrödinger dalga denklemini açık biçimde çözmeden nicem dizgelerinin biçelendirilebilmesi olanaklı mıdır?”, sorusuna bilimsel anlamda keskin yanıtlar bulmaya çalıştık. Başka bir deyişle, “Schrödinger dalga denklemini çözümçül veya sayısal yöntemlerle açık bir biçimde çözüp dalga işlevi üretmeksizin, nicem dizgelerini biçelendirmenin bilimsel sınırları nelerdir?”, sorularının yanıtlarını bulup daha da ötesine geçerek bu sınırlara ulaşmamızı gerçekleyecek yöntemler geliştirmek için çaba gösterdik. Bu amaçla, “Olasılık Evrim Yaklaşımı”nı , “Ehrenfest Kuramı”nı ve “Uzbilimcil Sendelenim Açımları Kuramı”nı temel alan, hem kavramcı düzeyde hem de hesaplamalı bilimler düzeyinde genel bir uzbilimcil yapı öngörülü ve sayısal uygulamalarla sınanmış ve uyumsuz salingaçlar da dahil olmak üzere birçok dizgede belirli zaman aralıklarında başarıyla çalıştığı gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nicem Dizgeleri, Beklenen Değer Devinimleri, Ehrenfest Kuramı , Olasılık Evrim Yaklaşımı, Uzbilimcil Sendelenim Açımları Kuramı

University : İstanbul Technical University
Institute : Institute of Informatics
Science Programme : Computational Science and Engineering
Programme : Computational Science and Engineering
Supervisor : Prof. Dr. Metin DEMİRALP
Degree Awarded and Date : PhD – November 2014

ABSTRACT

**PROBABILISTIC EVOLUTION APPROACH AND THE MATHEMATICAL
FLUCTUATION EXPANSION THEORY FOR THE EXPECTATION VALUE
DYNAMICS OF QUANTUM MECHANICS**

Muzaffer AYVAZ

In this PhD study, we have tried to find a precise answer to the question of “Is it possible to do Quantum Mechanics without explicitly solving Schrödinger equation?”. In other words, “To what extend, it is possible to do Quantum Mechanics without explicitly determining the wave function analytically or numerically?”. Moreover, we have tried to determine these bounds and to develop a framework to be able to reach or approximate these bounds. For this purpose, we have proposed both conceptual and computational framework which takes its roots from and based on “Probabilistic Evolution Approach”, “Ehrenfest Theory”, and “The Mathematical Fluctuation Expansion Theory”. The proposed framework has been validated with numerical simulations for different types of quantum mechanical systems including anharmonic oscillators.

Keywords: Quantum Mechanics, Expectation Value Dynamics, Ehrenfest Theory, Probabilistic Evolution Approach, Mathematical Fluctuation Expansion Theory